

SVETSKI DAN BORBE PROTIV HEPATITISA - 28. jul 2020.

04.08.2020

S ciljem da se podstakne preventiva, omogućiti edukacija i bolje razumevanje epatitisa-zapaljenja jetre kao velikog zdravstvenog problema, obeleđava se Svetski dan borbe protiv hepatitisa. U Srbiji od hepatitisa boluje oko 450 hiljada ljudi, a u svetu oko dve milijarde. To je deset puta više nego od HIV-a.

Virus hepatitisa A prenosí se fekalno-oralnim putem i struñjaci kađu da je to bolest prljavih ruku. Prenosi se kontaktom, vodom i hranom. Uzrokuje akutnu vrstu hepatitisa, dok hroniñni ne postoji. Hepatitis A koji je uz B i C najrasprostranjeniji, najmanje je opasan oblik ovog oboljenja. U narodu je poznat i kao zarazna šutica i nalazi se u stolici obolele osobe, pa je put prenosa preko prljavih ruku. Zato je za hepatitis A najvažnija mera prevencije higijena, mada postoji i vakcina. A A

A

A

A

A

A A Virus hepatitisa B i C koje mogu da ostave posledice, daju hroniñnu bolest jetre i prenose se seksualnim putem. To posebno vađi za virus šutice B, koji se prenosi putem krvi, tetovađama, polnim putem ili vertikalnim putem (s majke na dete). Infekcija izazvana hepatitisom C esto dugo vremena može proticati bez specifiñnih simptoma i znakova bolesti i pacijenti je otkriju tek u poodmakloj fazi. Retko kada se pacijent obrati lekaru zbog odreñenih simptoma, veđ se najeñe hroniñna infekcija otkriva sasvim sluđajno, prilikom sistematskih pregleda krvi, dobrovoljnog davanja krvi ili transfuzije obolelom srodniku ili prijatelju, a ak 40 odsto pacijenata ne zna na koji se nañin inficiralo.

Hepatitis se manifestuje abdominalnim bolom, poviđenom telesnom temperaturom, hepatomegalijom (poveđanje jetre). Akutno, pa i hroniñno ođetanje jetre najeñe

prolaze bez simptoma. Tek kada se razvije ciroza ili tumor jetre onda se bolest prepoznata.

Protiv hepatitisa B

postoji vakcina koja je dobijena genetiĉkim inĉenjerinom, što znaĉi da je potpuno preĉiĉena, bezbedna i da ne daje neeljene efekte, a ukoliko pacijent primi tri doze doivotno ga štite od hepatitisa B. Vakcinisanje protiv hepatitisa B, koji je sto puta zarazniji od virusa HIV, obavezan je deo programa imunizacije u naoj zemlji, dok za hepatitis C ne postoji vakcina. Testiranje na hepatitis preporuĉuje se svim osobama koje spadaju u tzv. riziĉne grupe.

Kontinuirana edukacija lekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti je neophodna, kako bi se pacijenti blagovremeno uputili na testiranje i na taj naĉin spreĉile dalje komplikacije.

U Srbiji se od 2006. godine sprovodi obavezna vakcinacija dece protiv hepatitisa B, a to je najbezbednija, najjeftinija i najuspešnija mera prevencije, ne samo za decu već i za pojedine kategorije stanovništva pod povećanim rizikom.

Svaki dvanaesti stanovnik planete hroniĉni je nosilac virusa hepatitisa B ili C, a svaki treći bio je u kontaktu sa jednim od tih virusa. Među riziĉne situacije u kojima postoji mogućnost izlaganja virusu i nastanka infekcije, spadaju izrada tetovaĉe, pirsing, stomatološke ili hirurške intervencije obavljene nesterilisanim ili nedovoljno sterilisanim instrumentima, tretmani kod pedikira i manikira, kao i korišćenje sredstava za liĉnu higijenu osobe inficirane virusom hepatitisa B i C.

Svetski dan hepatitisa,

se obeleĉava ĉijom sveta 28. jula 2020. godine, pod sloganom Svetske zdravstvene organizacije (SZO) "Budućnost bez hepatitisa". Ujedno se pozivaju sve zemlje i partneri da uĉine dodatne napore za postizanje globalno dogovorenih ciljeva eliminacije hepatitisa kao važnog javnozdravstvenog problema do 2030. godine. Time se pomaĉe drĉavama ĉlanicama da postignu konaĉni cilj "eliminaciju hepatitisa kao važnog javnozdravstvenog problema", kao i da se smanji smrtnost usled komplikacija hepatitisa B i C virusne infekcije za 65%, odnosno da bude manje od 500.000 umrlih osoba u svetu i da se smanji broj novih hroniĉnih infekcija ovim virusima za 90%, odnosno da bude manje od milion novih hroniĉnih hepatitisa B i C u svetu.

Ā

Ā

Deset ključnih poruka SZO povodom obeleĉavanja Svetskog dana hepatitisa ove godine su:

Ā

1. Virusni hepatitisi B i

C predstavljaju vodeće uzroke umiranja u svetu, ali većina donosioca odluka i svetske javnosti nije upoznata sa ovom ĉinjenicom.

2. Uprkos ovoj situaciji, mnogo se može uraditi: hepatitis se može prevenirati, dijagnostikovati i leĉiti.

3. Većina osoba koje žive sa hepatitisom (preko 80%) nema pristup dijagnostici ili lečenju.

4. U isto vreme, povećava se broj novoinficiranih osoba zbog nedostatka preventivnih usluga.

5. Postizanje eliminacije hepatitisa do 2030. godine
će zahtevati veliko povećanje sredstava za prevenciju hepatitisa, usluge testiranja i lečenja.

6. Potrebno je da zemlje omoguće da nacionalni planovi za dijagnostikovanje i lečenje hepatitisa uključuju namensko finansiranje i investicije.

7. Zemlje treba da postignu optimalne cene za lekove i dijagnostiku.

8. Ulaganje u hepatitis je pametna odluka za sveobuhvatnije zdravstvene ishode.

9. Investiranje u dijagnostiku i lečenje hepatitisa znači sprečavanje obolevanja od ciroze i primarnog hepatocelularnog karcinoma jetre.

10. Na svetski dan hepatitisa 2020. pridružite se cilju da pomognete 325 miliona osoba.

Zaustavite neznanje i zanemarivanje virusnog hepatitisa – podelite informacije o tome.

Obrazujte sebe i druge da biste saznali rizike za virusne hepatitise i dostupnost dijagnostike.

Ako vam je dijagnostikovao hepatitis B ili C, razgovarajte sa zdravstvenim radnicima o mogućem lečenju i praćenju lečenja.

Ako se ove infekcije otkriju rano, rizik od hroničnih bolesti i velikog finansijskog opterećenja za vas i vašu porodicu može se izbeći.

Â